

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 4Svk/65/2022
Identifikačné číslo spisu: 5020200144
Dátum vydania rozhodnutia: 28. februára 2023
Meno a priezvisko: JUDr. Peter Potásch
Funkcia: predseda senátu
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2023:5020200144.1

UZNESENIE

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Združenie domových samospráv, o. z., Rovniankova 1667/14, Bratislava, IČO: 31 820 174, právne zastúpený: Tkáč & Partners, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Hrnčiarska 29, 040 01 Košice, IČO: 53 929 691, v mene ktorej koná JUDr. Ján Tkáč, advokát/konateľ, proti žalovanému: Okresný úrad Žilina, odbor opravných prostriedkov, Vysokoškolákov 8556/33B, Žilina, za účasti ďalšieho účastníka: Severoslovenské vodárne a kanalizácie, a.s. so sídlom Bôrická cesta 1960, 010 57 Žilina, IČO: 36 672 297, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-ZA-OOP3-2020/0082270-002 zo dňa 25.02.2020, o kasačnej sťažnosti žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/46/2020-70 zo dňa 10. novembra 2020, v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/46/2020-179 zo dňa 26. októbra 2022, takto

r o z h o d o l :

Uznesenie Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/46/2020-70 zo dňa 10. novembra 2020 v spojení s opravným uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. 31S/46/2020-179 zo dňa 26. októbra 2022 sa z r u š u j e a v e c s a v r a c i a Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

I.

Konanie pred správnym súdom

1. Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) napadnutým uznesením postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f) zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok (ďalej len „SSP“) odmietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného.

2. Krajský súd pristúpil k odmietnutiu správnej žaloby po tom, čo mal preukázané nesplnenie procesnej podmienky plynúcej z ustanovenia § 49 ods. 1 SSP, podľa ktorého cit.: „[...] žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.“ Uviedol, že žalobca do spisu predložil

fotokópiu diplomu, notársky neoverenú, preukazujúcu dosiahnutie vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa u člena žalobcu JUDr. Lukáša Svetlíka, povereného na spísanie a podanie správnej žaloby a na zastupovanie žalobcu pred správnymi súdmi na základe „Poverovacieho dekrétu na riadenie sekretariátu Združenia domových samospráv a na právne zastupovanie združenia vyplývajúceho z tohto poverenia“ zo dňa 14.11.2019, ktorého fotokópia bola rovnako predložená do spisu. Zároveň z obsahu spisu vyplývalo, že správna žaloba bola podpísaná kvalifikovaným elektronickým podpisom štatutára žalobcu - Marcelom Slávikom, a nie kvalifikovaným elektronickým podpisom povereného člena s právnickým vzdelaním druhého stupňa - JUDr. Lukášom Svetlíkom. Z tohto dôvodu krajský súd vyzval žalobcu (č. k. 31S/46/2020-54 zo dňa 14. októbra 2020) na odstránenie prekážky v danom konaní, t.j. na predloženie správnej žaloby zo dňa 24.04.2020, podpísanej zamestnancom alebo členom žalobcu s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, ktorý za žalobcu na správnom súde koná alebo ho zastupuje, avšak žalobca takto podpísanú žalobu nepredložil, uvedený (odstrániteľný) nedostatok procesnej podmienky konania podľa § 49 ods. 1 SSP sa stal neodstrániteľným, čo malo za následok odmietnutie správnej žaloby podľa § 98 ods. 1 písm. f/ SSP.

3. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 170 písm. a/ SSP, podľa ktorého žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá.

II.

Kasačná sťažnosť, vyjadrenia

4. Žalobca podal proti uzneseniu krajského súdu v zákonnej lehote kasačnú sťažnosť.

5. Namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 440 ods. 1 písm. f/ SSP), rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 440 ods. 1 písm. g/ SSP) a tiež, že podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 písm. j/ SSP).

6. Žalobca konkrétne v prvom rade namietal prílišný formalizmus správneho súdu pri posudzovaní splnenia podmienky povinného zastúpenia advokátom (§ 49 SSP). Podľa žalobcu skutočnosť, že samotná žaloba bola podpísaná a podaná štatutárom žalobcu ešte neznamená, že nebola spísaná jej členom JUDr. Lukášom Svetlíkom, ktorý má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, čo žalobca preukázal priloženým dokladom o dosiahnutom vzdelaní (diplomom), ako aj poverením člena na spísanie žaloby na jeho zastupovanie. Žalobca navyše v bode 1. ods. 3 podanej žaloby jasne deklaroval, že člen žalobcu podanú žalobu spísal a je oprávnený tak na jej spísanie, ako aj zastupovanie v konaní pred správnym súdom. Z textu príslušných ustanovení SSP jednoznačne nevyplýva, že zákonom stanovenou náležitosťou správnej žaloby je jej podpísanie, respektíve podanie žaloby členom žalobcu, ktorý má za žalobcu na správnom súde v predmetnej veci konať v zmysle § 49 ods. 1 SSP tak, ako to interpretuje správny súd vo svojej výzve. Súd takto neprípustným extenzívnym výkladom interpretuje zákonné ustanovenie § 49 ods. 1 SSP, ktoré však ustanovuje, že povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na „spísanie“ žaloby členom alebo zamestnancom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa. Zo žiadneho ustanovenia SSP nevyplýva povinnosť, aby žaloba bola týmto členom, respektíve zamestnancom žalobcu aj podpísaná, respektíve podaná. Rovnako z ustanovenia § 57 ods. 1 SSP nevyplýva, že by medzi základné zákonné náležitosti správnej žaloby patrilo aj podpísanie člena alebo zamestnanca žalobcu s právnickým vzdelaním, respektíve podania týmto členom, ale zákon vyžaduje iba podpis samotnej žaloby (v tomto prípade štatutárom) a jej spísanie osobou s požadovaným vzdelaním (JUDr. Svetlíkom).

7. Navrhol, aby kasačný súd uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

8. Žalovaný ani ďalší účastník konania sa ku kasačnej sťažnosti žalobcu nevyjadrili.

III.

Konanie na kasačnom súde

9. Prejednávaná vec bola dňa 07.06.2021 predložená Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky ako súdu príslušnému na konanie a rozhodnutie - podľa právnej úpravy účinnej k danému dňu. Na Najvyššom súde Slovenskej republiky bola vec náhodným výberom technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená na rozhodnutie senátu 6S - sp. zn. 6Sžk/23/2021. S účinnosťou ku dňu 1. augusta 2021 (§ 101e ods. 1 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov) začal svoju právomoc vykonávať Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, pričom k tomuto dňu prešiel z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky výkon súdnictva vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. augusta 2021 daná právomoc Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (čl. 154g ods. 4 a 6 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s § 101e ods. 2 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Prejednávaná vec bola preto zo zákonných dôvodov podľa predchádzajúcej vety dňa 01.08.2021, náhodným výberom technickými a programovými prostriedkami schválenými Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky pridelená na rozhodnutie kasačného senátu 4S Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj ako „najvyšší správny súd“ alebo „kasačný súd“). Tento prípisom zo dňa 03.11.2021 - doručeným krajskému súdu dňa 29.11.2021 - vrátil spis krajskému súdu - bez rozhodnutia vo veci - na odstránenie chyby v písaní v písomnom vyhotovení napadnutého uznesenia, resp. na uskutočnenie ďalších procesných úkonov. Po ich realizácii bol spis vrátený najvyššiemu správne súdu a senátu, ktorému bola vec náhodným spôsobom pridelená (4S - pozri vyššie), pričom do súdneho registra bola zapísaná pod sp. zn. 4Svk/65/2022 a takto o nej bolo rozhodnuté týmto uznesením.

10. Najvyšší správny súd ako súd kasačný (§ 11 písm. h/ SSP) preskúmal napadnuté uznesenie krajského súdu z dôvodov a v rozsahu uvedenom v kasačnej sťažnosti (§ 453 ods. 1, 2 SSP) postupom bez nariadenia pojednávania podľa § 455 SSP a po jej preskúmaní dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

11. Podľa § 49 ods. 1 SSP, žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

12. Úlohou najvyššieho správneho súdu bolo posúdiť, či krajský súd správne postupoval, ak správnu žalobu žalobcu postupom podľa § 98 ods. 1 písm. f/ SSP odmietol z dôvodu založenom na tom závere, že žalobca v konaní nepreukázal obligatórne právne zastúpenie na podanie správnej žaloby, pretože správna žaloba, ktorú doručil krajskému súdu, bola podpísaná štatutárnym orgánom žalobcu, ktorý nemá vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa a na výzvu krajského súdu nepredložil žalobu podpísanú povereným členom s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa.

13. Podľa § 464 ods. 1 SSP, ak kasačný súd rozhoduje o kasačnej sťažnosti v obdobnej veci, ktorá už bola predmetom konania pred kasačným súdom, môže v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázať už len na obdobné rozhodnutie, ktorého prevzatú časť v odôvodnení uvedie.

14. Najvyšší správny súd preskúmaním súdneho spisu dospel k záveru, že predmetom konania pred kasačným súdom už v minulosti boli skutkovo aj právne obdobné veci identického účastníka konania. V tomto smere najvyšší správny súd predovšetkým poukazuje na rozhodnutia vydané v konaniach vedených pod sp. zn. 8Sžk/14/2021, sp. zn. 1Sžk/14/2021, sp. zn. 10Sžk/16/2021, sp. zn. 4Sžk/10/2021. V uvedených konaniach súd považoval argumentáciu žalobcu za dôvodnú. Vzhľadom na to, že uvedené rozhodnutia tvoria prejudikatúru v danej veci, najvyšší správny súd postupoval v zmysle § 464 ods. 1 SSP, preto v odôvodnení svojho rozhodnutia uvádza prevzatú časť odôvodnenia uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. mája 2021, sp. zn. 1Sžk/14/2021:

„9. Z obsahu súdneho spisu vyplýva, že sťažovateľ dňa 05.05.2020 doručil krajskému súdu správnu žalobu z 04.05.2020, ktorou sa domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného. Z bodu 1 ods. 3 správnej žaloby sťažovateľa ďalej vyplýva, že povereným členom na konanie a spísanie žaloby

je JUDr. Lukáš Svetlík. Uvedenú skutočnosť sťažovateľ substancoval predložením dokladu o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa a dekrétom, ktorým svojho člena, okrem iného, poveril aj spisovaním správnych žalôb a zastupovaním v konaniach, v ktorých vystupuje ako účastník konania.

Podľa § 49 ods. 1 SSP žalobca musí byť v konaní pred správnym súdom zastúpený advokátom; to neplatí, ak má žalobca, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na správnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. Povinnosť zastúpenia sa vzťahuje aj na spísanie žaloby. Splnomocnenie udelené advokátovi nemožno obmedziť.

10. Vzhľadom na prezentované skutočnosti sa kasačný súd stotožnil s námietkou sťažovateľa, že krajský súd v prejednávanej veci postupoval príliš formalisticky, keď správnu žalobu odmietol z dôvodu, že bola podpísaná štatutárnym orgánom, a nie členom sťažovateľa s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, povereným na jeho zastupovanie.

11. Aj podľa názoru kasačného súdu sťažovateľ predložením dokladu o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa a poverovacieho dekrétu pre svojho člena na konanie a spísanie správnej žaloby dostatočným spôsobom preukázal splnenie podmienky obligatorneho právneho zastúpenia v správnom súdnom konaní (§ 49 ods. 1 SSP).

12. Samotná skutočnosť, že správnu žalobu podpísal a súdu doručil štatutárny orgán sťažovateľa podľa mienky kasačného súdu, bez ďalšieho nezakladá dôvodné pochybnosti o tom, že žalobu spísal a sťažovateľa v konaní zastupuje jeho člen s vysokoškolským právnickým vzdelaním druhého stupňa, čo jednoznačne vyplýva z obsahu správnej žaloby z 04.05.2020, predloženého poverovacieho dekrétu sťažovateľa a dokladu povereného člena sťažovateľa o ukončení vysokoškolského právnického vzdelania druhého stupňa.

13. Kasačný súd preto považoval výzvu krajského súdu, aby sťažovateľ predložil správnu žalobu, ktorá bude týmto členom aj podpísaná, za príliš formalistický postup pri skúmaní procesných podmienok, ktorý by mohol mať vplyv na jeho právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 2 a čl. 47 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

14. V súvislosti s vyššie uvedenými rozhodnutiami Najvyššieho súdu sp. zn. 4Sžk/24/2019 a sp. zn. 4Sžk/26/2019, na ktoré krajský súd poukazoval, kasačný súd uvádza, že ide o konštatovanie Najvyššieho súdu o splnení podmienok podľa § 449 SSP vo vzťahu k dokumentom, ktoré v konkrétnom prerokúvanom konaní predložil žalovaný, a že nejde o právnu vetu senátu Najvyššieho súdu.“

15. Vzhľadom na uvedené, najvyšší správny súd po tom, čo vyhodnotil dôvody obsiahnuté v kasačnej sťažnosti žalobcu za opodstatnené, postupom podľa § 462 ods. 1 SSP v spojení s § 440 ods. 1 písm. g/ SSP zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

16. V ďalšom konaní bude úlohou krajského súdu správnu žalobu sťažovateľa vecne prejednať (ak správny súd v priebehu konania neidentifikuje alebo ak nevyvstanú prekážky, ktoré by vecnému prieskumu podanej správnej žaloby bránili).

17. Pre úplnosť kasačný súd dopĺňa, že ak v priebehu kasačného konania bolo preukázané, že kasačnú sťažnosť podpísal za žalobcu (kasačného sťažovateľa) okrem osoby oprávnenej konať v mene žalobcu (štatutárneho orgánu) aj JUDr. Tomáš Kysela (nar. 26.05.1989), pričom zo súdneho spisu vyplýva, že podmienka právneho zastúpenia podľa § 449 ods. 2 písm. a) SSP mala byť vo veci preukázaná diplomom o vykonaní rigorózneho skúšky v študijnom odbore 3.4.1 právo (č.l. 83) touto osobou, takýto doklad bez ďalšieho nepreukazuje splnenie právnej kvalifikácie podľa § 449 ods. 2 písm. a) SSP v spojení s § 489 SSP. Získanie titulu „JUDr.“ totiž nemusí vždy a bezpodmienečne znamenať, že osoba uvedená na diplome o vykonaní rigorózneho skúšky v odbore právo (JUDr.) získala aj prvostupňové, resp. druhostupňové právnické vzdelanie v odbore právo („Mgr.“ v študijnom odbore), čo je osobitne dôvodné vzhľadom na skutočnosť, že právna úprava napr. umožňovala získanie titulu „JUDr.“ (a to aj v odbore „právo“) aj absolventom iných študijných odborov ako je odbor právo. V súdnej veci však túto podmienku považoval kasačný súd za splnenú, keď z verejne dostupných zdrojov predbežne ustálil, že podľa vnútorných predpisov právnickej fakulty, na ktorej JUDr. Tomáš Kysel absolvoval rigorózne konanie, bolo v rozhodnom čase možné o získanie tohto titulu uchádzať sa len zo strany absolventov magisterského študijného odboru „právo“. Správne súdy sú však pre účely splnenia

podmienky právneho zastúpenia podľa § 49 ods. 1 SSP (veta prvá, časť za bodkočiarkou) v spojení s § 489 SSP, resp. podľa § 449 ods. 2 písm. a) SSP v spojení s § 489 SSP povinné overovať získanie titulu „bakalár“ (Bc) a/alebo „magister“ (Mgr.) v odbore právo (nie získanie titulu „JUDr.“ v uvedenom odbore, keď diplom v odbore „JUDr.“ podmienku podľa vyššie uvedených zákonných ustanovení nemusí bez ďalšieho preukazovať). Krajský súd preto skôr ako začne vo veci realizovať úkony smerujúce k meritórnemu rozhodnutiu, vyzve žalobcu na preukázanie zákonnej podmienky podľa predchádzajúcej vety.

18. V novom rozhodnutí vo veci rozhodne krajský súd aj o náhrade trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

19. Toto rozhodnutie prijal najvyšší správny súd v senáte pomerom hlasov 3:0 (§ 463 SSP, § 147 ods. 2 SSP, § 139 ods. 4 SSP).

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu n i e j e prípustný opravný prostriedok.